

Fərrux Pənahoğlu

HARAN AĞRIYIR VƏTƏN

84 (Az)-5

Az2
P42

FƏRRUX PƏNAHOĞLU

2015
2016

HARAN AĞRIYIR VƏTƏN

MƏ. BURI NÜSXƏ

F. Kəçəri adına
Azərbaycan Dövlət Uşaq
KITABXANASI
INV. № 17296

"ADİLOĞLU"
Bakı-2006

Redaktoru: Şahin Musaoğlu

R 59 Fərrux Pənahoğlu. HARAN AĞRIYIR VƏTƏN.
Bakı, «Adiloğlu» nəşriyyatı-2006. 96 səh.

SÖZ DÜŞÜNCƏM ZƏNGİNDİR, AMMA HƏKİM OLACAĞAM

Anası tələbə olduğundan Fərruxu nənəsi saxlayır. Hələ də Fərrux nənəsi ilə yaşayır. Nənəsi deyir: Fərrux 10 aylığında yerə qədəm basıb danışır. Bu qeyri-adi uşaq ilk dəfə danışanda dədəm dəvəyə mindi, kəlməsini dedi;

Rzayev Fərrux Pənah oğlu 4 fevral 1993-cü ildə Bakı şəhərində anadan olub. Fərrux məktəbə getməmişdən əvvəl o, Əlifba və Riyaziyyatı oxuyub qurtarmışdı. Nənəsi Kürsüm xanım Fərruxun biliyinə arxayın olub, onu Bakının N.Nərimanov rayonundakı, Növrüzov qardaşları adına 36 sayılı məktəbin 1-ci sinfinə apardı və qəbul oldu. Fərrux dərslərlə yanaşı və yüksək intizamlı şagird kimi, müəl-

limlərin sevimlisidir. Hələ dörd yaşından yazıb-oxumağı öyrənən Fərrux Ədəbiyyat, Tarix, İngilis-dili, Ərəb-dili fənlərini daha mükəmməl bilir.

Fərruxla nənəsi məşədi Kürsüm məşğul olur. Fərruxun ilk şeri «Bir gözəl oldum»; «Qədir Gecəsi»; «Yağış və Heydər baba haqqında» bu kimi başqa şerləri var.

Fərruxun ilk «Çiçəklənən arzular» kitabı 2005-ci ildə işıq üzü gördü. O, bu kitabı 11 yaşında yazmışdı. Dərin düşüncəyə malik olan bu oğlanın yazdığı şer və nağıllar onun daxili aləminin süzgəcindən süzülüb gələn sözlərdir. Bu oğlanın ruhunu qəlbə və Tanrı vergisinə malik olduğunu sübut edir. Fərrux 12 yaşında Qurani-Kərimi başa vurub və namaz qılır.

Fərrux yaşlılarından kəskin fərqlənən bir uşaqdır. Bu fərq onun həm davranış və danışığında, həm də düşüncəsində və yaşına uyğun gəlməyən vərdislərində özünü göstərir. Ağır təbiətli, fikri çox qısa və konkret ifadə etməyi xoşlayan bu oğlanın 14 yaşı var.

Allah tərəfindən vergili olan Fərrux 2006-cı ildə nənəsi Kürsümlə Məşəd ziyarətinə gedib məşədi adına layiq görülüb. Özünə ideal seçdiyi dayısı həkim Şahin Musa oğlunun onun ürəyində xüsusi yeri var. Fərrux öz millətini çox sevir.

Atası Rzayev Pənah mühəndisdir.

Anası Rzayeva Səbinə Coğrafiya və Biologiya müəliməsidir.

İndi Fərruxun «HARAN AĞRIYIR VƏTƏN» kitabı işıq üzü görəcək. Ona uğurlar arzulayırıq.

Vətən haqqında

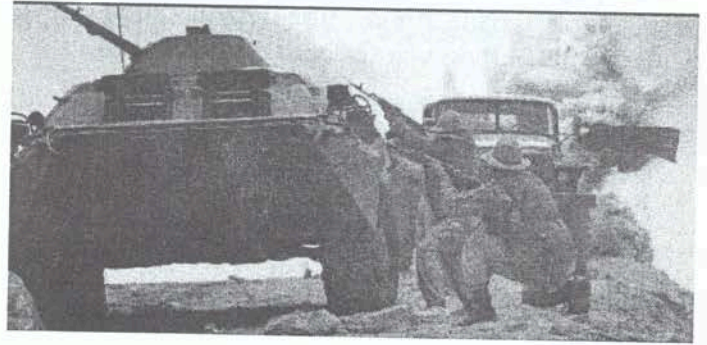
O AXŞAM

O axşam Xocalıda qan doldu ürəyə,
Heç kəs qaça bilmədi qan dəryasından.
Qocalar, uşaqlar, cavan gəlinlər,
Alazan top, tankdan, güllə aldılar.

Onlar yolu da, izi də, itirdi qarda,
Bilmədilər hara, hayana getsin.
Ürəyim içindən acılar gəldi fevral gecəsi,
Alazan top, tankdan, güllə aldılar.

Bu gecə gör necə uzun olubdur,
Səhər də açılmır, Allah kömək ol.
Körpələr nizəyə, gülləyə gəldi,
Alazan top, tankdan, güllə aldılar.

Dağlara qaçdılar silahsız insan,
Kömək istədilər dağdan, dərədən.
Qışqırıq, inilti eşitdi torpaq,
Alazan top, tankdan, güllə aldılar

ƏSGƏRİN ŞƏKLI YOXDUR

Olduq niyə biz avarə vətəndə,
Öz dərdimizə eyləmədik çarə vətəndə.
Sarı ilanın şögəsi düşdü başım üstə,
Əsgərin şəkli də yoxdur belə elanların üstə.

Gah yalvarırıq ingilisə, türk, amerikana,
Biz millətin dərdi var biçarə vətəndə.
Tərpenmə sən əsla, vurarlar başına bərkdən,
Əsgərin şəkli də yoxdur belə elanların üstə.

Şükr olsun Allaha ki, əsgərimiz var,
Topumuz, təyyarəmiz, tankımız da var.
Ancaq elanlarda reklamları çoxdur,
Əsgərin şəkli də yoxdur belə elanların üstə.

Başımı kəsdilər, Xocalı qandan dəniz oldu,
Körpəyə nizə salıb, qızlarımız da əsir oldu.
Kim tökdü qanı, Azəri torpağı qanla doldu,
Əsgərin şəkli də yoxdur belə elanların üstə.

Mən Fərruxam gəldim Bakıya, elana baxdım,
Bir əsgər şəkli də görmədim yolları üstə.
Angaq gördüm Elit, Diamed, tül pərdə mərkəzi,
Əsgərin şəkli də yoxdur belə yolların üstə.

DƏYMƏYİN MAMIR, YOSUNA

Qara kirpiklərdən dən süzdü damcı-damcı,
Dağlar üstə yam-yaşıl pərdə çəkdi təbiət.
Təbiət insansız yaşaya bilər,
İnsan təbiətsiz yaşaya bilməz.

Yosun üstə şəh düşür mirvari kimi,
Sərilir göy çəmənə xalı kimi.
Ağ damcı gözümün nuru, işığı,
İnsan təbiətsiz yaşaya bilməz.

Bir gözəl gördüm bulağa gəldi,
Əyildi yasəmən bənövşə dərdi.
Şəlaləyə baxıb bir nəfəs aldı,
İnsan təbiətsiz yaşaya bilməz.

Mamır, yosunu qopartmayın siz,
Şəlalə yosunsuz inci yər onsuz.
Ana təbiətə sevginiz olsun,
İnsan təbiətsiz yaşaya bilməz.

Hündür şəlaləyə, xırda tərəyə,
Dərəyə, axara bir bənd qoydular.
Bir qoca dırmanıb dağın başına,
Bu canlı aləmi seyr etdi gözlə,
Fərrux təbiətsiz yaşaya bilməz.

QALALAR

Hər şəhərin öz qalası var,
Bakının Qız qalası, Şirvanşahı var.
İçərişəhər, Qalaqapısı,
Uzaqdan görünən bir dəryası var.

Bakı köndələndir, dərinidir Xəzər,
Qayalar üstündə tikilib şəhər.
Çınqıl çay daşların yola düzüblər,
Uzaqdan görünən bir qalası var.

Bir şah tikdirdi qızına qala,
Qaladan yol çəkdi dərin dəryaya.
Düşməndən qorumaq üçün öz millətini,
O, hasar tikdirdi bir qala kimi.

Fətəli xan çəkdi öz qılıncını,
İgidlər qorudu Bərz qalasını.
Baltanın sapıda özündən oldu,
Bir qala qapısını düşmənlər aldı.

Vuruşdu Babək, Fətəli xan da,
Düşmənlə vuruşdu Babək, bir neçə qoşun itirdi.
Qul olmadı, azadlıq istədi Babək,
Bu qala üstündə qanlar töküldü.

RƏSSAM

Möcüzə yaradan rəssama bir bax...
Turacın şəklin çəkib quşu görmədən.
Qurdla pələngi görüb vuruşan,
Birisi caynaqla, birisi canla çəkibdir rəssam.

Tanrı verib bülbülə nə qədər bəzək,
Göydə buludları, yerdə kolları.
Kəkliklə bənövşəni kolun dibində,
Qartalı havada rəngləyib rəsam.

Bir dəstə gül çəkib onu rəngləmək,
Gülabı ətirli güllərdən almaq.
Xalçanın üstündə mənzərə salıb,
Min rəngə boyayır cahanı rəsam.

Yaz gəldi ağaclar açdı çiçəklər,
Bəzəndi gəlin tək bağda alçalar.
Dağda şələləni, düzdə lələni,
Fərruxu kənardan çəkibdir rəssam.

YAZ GƏLDİ

Oyan ey bülbül yaz gəlir,
Qəməli, işvəli bir gəlin gəlir.
Nərgiz yasəməni, reyhanı düzüb,
Bülbül gülü görüb avaza gəlir.

Kəklik, qırqovul, turacın səsi.
Meşədə mənzərə, ağac kölgəsi.
Kürün və Arazın xoş zümzüməsi,
Bülbül gülü görüb Araza gəlir.

Xəzər sahilində gözəl qız qala,
Yüksəlir göylərə uca binası.
Bakı bir gözəldir, bəzənib sanki,
Bülbül gülü görüb Araza gəlir.

Günəş kimi cilvələnsin qoy Aləm,
Günəş nur saçsın Xəzərə, gözəl görünsün.
Dalğa yavaş – yavaş döysün sahilə,
Bülbül gülü görüb Araza gəlir.

Fərrux gərək qaça ovun dalınca,
Bir gözəl ceyranı ovlaya gərək.
Baş vurur Xəzərə ağ qağayılar,
Bülbül gülü görüb Araza gəlir.

TORPAQ RUZİSİ

Bahar gəldi aləm gülşənə döndü,
Bəzəndi bir ağac bir gülə döndü.
Göz açdı körpələr, cahan nura boyandı,
Bahar gəldi, torpaq ruziyə döndü.

Gəldi yaz, bənövşə süsən sünbülə döndü,
Bahar sel gətirdi, xəzana döndü.
Dünya bağında vətənim bir bağa döndü,
Bahar gəldi, torpaq ruziyə döndü.

Qış getdi, yaz gəldi, güllər açıldı,
Gül bitdi, çöllər laləyə döndü.
Qönçələr açıldı, laləzar oldu,
Bahar gəldi, torpaq ruziyə döndü.

Yazdan xəbər verdi bizə qaranquş,
Durna uçuban qatar yaratdı.
Külək əsdi, zəmilər dalğa – dalğa yaratdı,
Bahar gəldi, torpaq ruziyə döndü.

VER MƏNƏ DÜNYA

Sulardan safdır gözümün yaşı,
Sanki o, içilməz, şəraba bənzər.
Dənizin buxarı havaya qalxıb,
Xəzan ömrümdən uçan yarpağa bənzər.

Xəncəri kəskindir, nizəsi uzun,
Bıçaqdan itidir acı sözləri.
Düşmən gülürdü, dost ağlayırdı,
Ömürdən düşən bir yarpağa bənzər.

Kimsə sənə xəyanət etlənə oğul,
Gözlərin oxlaram, peşman edərəm.
Dənizdə dostunu itirən Adam,
Dəniz dalğasından günah görməsin.

Məngənə tək qəlbimi sıxdı bu dünya,
Çaya baxıb götür sən ondan ibrət.
Dəniz kimi dalğa – dalğa sən gətir,
Günəş şüasını ver mənə dünya.

İZİ QALMADI

Qazan dilə gəlib, yandım odda mən,
Soyuq su tökdülər söndürmək üçün.
Qızardı manqalda kabab, badımcan,
Söndü kömürün də izi qalmadı.

Süfrəyə düzüldü bom – boş nimçələr,
Qasıq çəngəl ilə söhbət etlənə.
Bıçaq hirsli – hirsli belə etlənə,
Yandı sizin kabab izi qalmadı.

Süfrəyə dost oldu xiyar, pomidor,
Soğan sarımsaqla gözü ağlatdı.
Reyhan nanə ilə gözəl dad verdi,
Vəzəri yeyildi izi qalmadı.

Süfrənin neməti, gözəli çörək,
Söylənə ayıbdır, təkləməyin siz.
Daşdan – daşa dəyibdir başı,
Ağlayıb sızladı, izi qalmadı.

İstiot sumaq, duzla savaşıdı,
Dedi hər nemətə dad verən mənəm.
Duz etlənə axmaq,
dünyaya birinci mən gəlmişəm bil,
Səni itirərəm izin də qalmaz.

Çəngəl boşqaba elə bərk vurdu,
Boşqab inciyib, küsdü çəngəldən.
Ağ – appaq süfrəyə ləkəni saldı,
Süfrə çəngəli qovub, izi qalmadı.

Boşqabla stəkan qaldı süfrədə,
Çayla limon gəlib söhbət eylədi.
Baunti, snikers, gəldi tviks,
Mürəbbə çay süfrəsinin bəzəyi oldu.

Dur ayağa gəlir yekə qarın tort,
Yanağı qırmızı, yarpağı gömgöy.
Dedi mən görürəm yemisiz kabab,
Köməyə gəlmişəm mən sizin üçün.

Qorxudan boşqabla stəkan əsdi,
Bıçaq gülə – gülə tortu bərk kəsdi.
Limon söylədi ki, mənə əl vurma,
Mən özüm öz xoşuma gedərəm burdan.

Armudu stəkan dedi məni gör nə günə salıblar,
Başımı kəsiblər, belim əyilib.
Xırda söhbət üçün mən yaranmışam,
Düz stəkanı qovub, izi qalmadı.

BULAQDA AXTAR

Qəlbim, ruhum ağlar yağış kimidir,
Tər çiçəyəm, yaşıl tağlar kimidir.
Mənim ömrüm qurumayan dənizdir,
Gəncliyimi axtarıram bulaq başında.

Oturub bulaq üstə kuzə əlində,
Açılıb bağları lalə zər üstə.
Oxuyur mahnısını qənbər daş üstə,
Gəncliyimi axtarıram bulaq başında.

Əs ey külək, coş dəniz sən yavaş – yavaş,
Qəlbimə ruh ver, səsimə avaz.
Bu gecə qoy olsun mənimçün bəyaz,
Gəncliyimi axtarıram bulaq başında.

Kəndiri bağlama belimə mənim,
Həyat şirindir, yaşamaq gözəl.
Nə zaman dağların qarı ərisə,
Fərrux sən gəncliyi bulaqda axtar.

BÖYÜK XƏZƏR

Xəzər, nə coşub daşırsan,
Sanki sakit dalğa soraqlaşırısan.
Günəş sarı tül pərdəsin çəkdi üstünə,
Ay ilə ulduzla qucaqlaşırısan.

Axşam ay işığı düşdü sulara,
Elə bil köhlən at belindədir.
Kiçik bir qayıqla seyrə çıxırısan,
Ay ilə ulduzla qucaqlaşırısan.

Yar yarın görmək üçün Xəzərə gəlir,
Külək sevən tellərə darağın çəkir.
Nazlanır göy Xəzər mavi buludla,
Ay ilə ulduzla qucaqlaşırısan.

Kiçik qayıq ilə gəzdim Nargini,
Xəzərdə möhtəşəm bir şəhər gördüm.
Kür ilə Araz oldu qollarım,
Ay ilə ulduzla qucaqlaşırısan.

Fərrux öyünür böyük Xəzərlə,
O taylı, bu taylı Azəriyik biz.
Bölünməz Xəzərə sərhədd çəkдилər,
Ay ilə ulduzla qucaqlaşırısan,
Xəzər ay Xəzər.

DÜZÜ BİLMƏDİM

Əllini bilmədim, yüzü bilmədim,
Verdim ürəyimi düzü bilmədim.
Vardan, dövlətdən verdim bilmədim,
Düzdə qalacağımı düzü bilmədim.

Girdin ürəyimə şirin bal kimi,
Qəlbimi oxşadın bir nalan kimi.
Sanədin ürəyimi bir tikan kimi,
Düzdə qalacağımı düzü bilmədim.

Aldatdı qız da, oğul da məni,
Dediyi sözlərdə yalan bilmədim.
Ana ürəyidir çünki ürəyim,
İndi düzdə qalıb düzü bilmədim.

Atılmış atalar, analar bu gün,
Oğul ürəyimə vurubdur düyün.
Qız kürəkənin sözün, oğul gəlinin,
Düzdə qalıb analar, düzü bilmədim.

Ananı, atanı atmayın oğul,
Həyat günahına batmayın oğul.
Cənnətin qapısını açdı analar,
Fərruxun sözündən məna götürün.
Gələcək övlada ümid gətirin,
Atanı – ananı atmayın oğullar, qızlar.

DIŞ HƏKİMİ

Yolların kənarın yüyürdüm gəldim,
Diş ağrıdı başı, mən sənə gəldim.
Ağ diş yonub rəndəyə verdin,
Sənə hörmətim var ağ xalat həkim.

Maşının xır – xır səsi düşdü beynimə,
Dili doğramasın, diş doğrasın.
Dişin altından nervi çıxartsın,
Sənə hörmətim var ağ xalat həkim.

Deyirsən 40 ildir işləyirsən sən,
Zərgərlik edirsən sən dişin üstə.
Ağıza, gülüşə bəzək verirsən,
Sənə hörmətim var ağ xalat həkim.

QAÇIRT MƏNİ

Bir dilini aç görüm,
Qanad olub uç görüm.
Götür məni qaç görüm,
Ay sevgilim 2 dəfə.

Dilin açıldı oğlan,
Şəfəq saçıldı oğlan.
Gülün qönçəsi kimi,
Götür məni qaç oğlan.

Qanadından tutaram,
Dərdi, qəmi ataram.
Sənə gözəl yar ollam,
Götür məni qaç oğlan.

MUĞAM

Aya bax, ulduza bax,
Yolla gedən qıza ğax.
Ay qız insafın olsun,
Göz altı sən bizə bax.

Göz qamaşdı səni görcək ay oğlan,
Dil dolaşdı səni görcək ay oğlan.
Mən baxmaram göz altı sənə oğlan,
Sən bax göz altı mənə oğlan.

VİLƏŞ VƏ XANBULAQ ÇAY

Şəlalə dağdan aşdı,
Gül bülbülə danışdı.
Keçdi dərəni dağı,
Xanbulağa qarışdı.

Yardımlı meşəsində,
Gül bülbül həvəsində.
Tər bənövşə dərtilər,
Bir palıd kölgəsində.

Viləşçay aşdı – daşdı,
Qənbər daşla savaşdı.
Şırıldadı daş üstə,
Xanbulağa qarışdı.

Dərbənd qapı beş bacı,
Yeddi qardaş bulağı.
Fərrux ziyarət etdi,
Fatimeyi – Zəhra ocağı.

BAYATI

Əzizim bacım ağlar,
Yol uzununu çox ağlar.
Çəngələr hörüklərin,
Yollar saçların ağlar.

Qardaş getmə amandır,
Yollar qatı dumandır.
Sən dumandan keçməsən,
Mənim halım yamandır.
Qardaş başımın tacı,
Qardaşa qurban bacı.

QIZIL BALIQ

Dənizdən çıxsam o zaman ölləm,
Günəş şüasını salır sulara.
Balıqlar çırpınır dərin sulara,
Xəzərin şahıyam, qızıl balığam.

Pullarım xırdadır, ətim ləzətli,
Qızardıb tavada, manqalda məni.
Ləvəngi etməzlər, buğlama demə,
Şiş kabab eyləyib təndirdə məni.

Qırmızı kitaba düşübdür adım,
Məni ovlamazlar, məni tutmazlar.
Yeyəndə ətimi, kürümü mənim,
Deyərlər bir qızıl balıq yemişəm.

UÇUN ŞAHİNLƏRİM

Səmaya, buluda, rənglər qatdınız,
Bir bayraq üstünə ay ulduz saldınız.
İgid şahin, vətən olmasın sənsiz,
Uçun şahinlərim, açıq səmada.

Dənizi, buludu, dövrəyə aldız,
Yerdən şimşək kimi, göylərə qalxdız.
Jiquzlar, düzəldib, çəlləyə saldız. ---???
Uçun şahinlərim, açıq səmada.

Azəri bayrağın, göydə ucaldız,
Qırmızı, yaşıl, göy rəngə saldız.
Möhkəm qoru, sən bayrağı torpağı,
Uçun şahinlərim, açıq səmada.

Ömürdə, xatirə yaratdınız siz,
Gərək Qaarabağı, alasınız siz.
Yerdə tankla, topla şütüyəsiniz.
Uçun şahinlərim, açıq səmada.

Altılıq yaradıb, romlar düzəltidiz,
Doqquzluq yaradıb, ağ rəngə saldız.
Şütüyüb Xəzərin, üstündən uçduz.
Uçun şahinlərim, açıq səmada.

Sevindi Ali baş komandan, belə söylədi,
Gərəkdir bizə belə samalyot.
Bir qarış torpağı verməm düşməne,
Uçun şahinlərim, açıq səmada.

Mən Fərrux sevincdən gözüm yaşardı.
Qusar da, göylərdə qanad saxladı.
Bayrama çevrildi, Bakım bu gecə,
Uçun şahinlərim, açıq səmada.

BAŞ KOMANDAN

Dərmişəm Qarabağın çəmən-çiçəyin
Çəkməzmi düşmən, ayağın Qarabağdan.
Əlləşər barmağı bala da batmaz
Hazıram komandan döyüşə mən də.

Söz deyən, danışan, dilinlə əmr et
Ədalət axtaran oğullarla mən.
İçərəm qanını yerə tökmərəm,
Hazıram komandan döyüşə mən də.

Qoymaram o, murdar qan, düşsün torpağa
Tabutun yandırıb külə çevirərəm.
Göylərə qaldıraram düşmən ərşini
Hazıram komandan döyüşə mən də.

Ölümdən qaçmaram, Azəriyəm mən,
Tülkü tək hiyləgər, olsa da düşmən
Vətən torpağını, yalnız qoymaram,
Hazıram komandan döyüşə mən də.

Yerim məzar olsa, ac olsam da mən,
Tökərəm lalə tək, gözdən qanlı yaş.
Xarici muzdurlar girdi vətənə
Hazıram komandan döyüşə mən də.

Həyatım onsuzda, acıdır mənim
Evlərim olubdur, vaqonlar mənim.
Vaqonda yaşayır, yeni nəsillər
Hazıram komandan döyüşə mən də.

Baxın uşaqların, saralıb üzü,
Qarabağ sözünü, eşidib düzü.
Qanlı torpağını yalayıb dillə,
Hazıram komandan döyüşə mən də.

HEYDƏR BABANIN OĞLUNA NƏSİHƏTİ

Qolumu saldım boynuna,
İgid oğlum İlhamım.
İşıq saçdın yollarıma
Mənim ümid çıraqım.

Nəsihətim budur sənə,
Bu yolda büdrəməyəsen,
Sarı ilan bir söz desə,
Boğazından, boğasan sən.

Sən böyüdü, ümidlərim açdı çiçək,
Düz yol gedib, Qarabağı alasan gərək.
Onda mən də rahat-rahat uyuyaram,
Yoxsa torpaq ruhuma nur çiləməz
Mənim igid İlham balam.

ANA ZƏRİFƏ, GƏLİN MEHRİBAN

Elin adətindən, el ədəbindən,
Zərifə bəyənib səni Mehriban.
Gözəl-göyçək bir mələk kimi
Gözlərə nür çilər bizim Mehriban.

Zərifə özü də göz həkimi idi,
Səndə onun davamçısısan.
Saraylardan gələn şirin sözlərin
Göyərçin tək qanad çalar Mehriban.

Sən necə yaraşırısan bizim İlhama.
Sevirsən balaca bu körpələri.
Oturub çox fikir verirəm sənə,
Ellər anasısan ana Mehriban.

Fərruxam gəlmişəm, səni görmək üçün
Səndən bir şirin söz eşitmək üçün.
Gördüm ki, balaca Heydər yanında,
Yeni il şənliyin edir Mehriban.

HEYDƏR BABAYA

Sən tarix yaratdın, möcüzə insan,
İndiki tarixə imzanı atdın.
Qurub-yaratmaqla, zövqü sən aldın.
30 illik tarix yaratdın, Heydər baba sən.

30 il işlədin, gecə və gündüz,
Başqa bir ölkəyə sən çatmaq üçün.
Kompleks fermalar, görüb yaratdın,
30 illik tarix yaratdın, Heydər baba.

Xan bulaq yaratdın, bina ucaltıdın.
Dənizdə yeni bir, şəhərdə saldın.
Təzə İpək yolun, sən çəkdiñ Heydər,
30 illik tarix yaratdın, Heydər baba.

İlham görüb-gedəcək, sənin yolunla
Tarix boyunca, çalışsın hər kəs.
Böyük Azərbaycan yaradaq biz də
30 illik tarix yaratdın, Heydər baba sən.

VƏTƏN

Azərbaycan azadlığa çatacaq, şirin dil ilə,
Göyərçin tək ucacaq, təmiz səmada.
Təhvə verək, on üç ili ellərə,
Yüz gözəllik, yüz kəmalə yetişək.

Vətənimdə qəhrəmanlar, yerdən göyə ucalır,
Qarabağın dərdi sinəmdə yanır.
Düşməndən intiqam alsın oğullar,
Yüz gözəllik, yüz kəmalə yetişək.

Oğulların silahlansın, qoy sənin,
Səsin gəlsin günəşdən, aydan sənin.
Birlik olsun, möhkəmlənsin qoy elin.
Yüz gözəllik, yüz kəmalə yetişək.

AZƏRBAYCANIM MƏNİM

Azərbaycanım, bölündü iki yerə,
Şah damarım cənub, azərbaycanım.
Lerikdən, Yardımlı, Astara bağı,
Lənkəran, gözüdür Azərbaycanın.

Elburus, Savalan, Talış dağları,
Şələlə çayların axan bulağı.
İsti su insanın təbib ocağı,
Gözəldir vətənim Azərbaycanım.

Vətənin bağları, deyirsiz bu gün,
Feyxua, naringi, limon söyləyir,
Payızın armudu, gözəl əzgili,
Dedilər kivi, banan gəldi Azərbaycana.

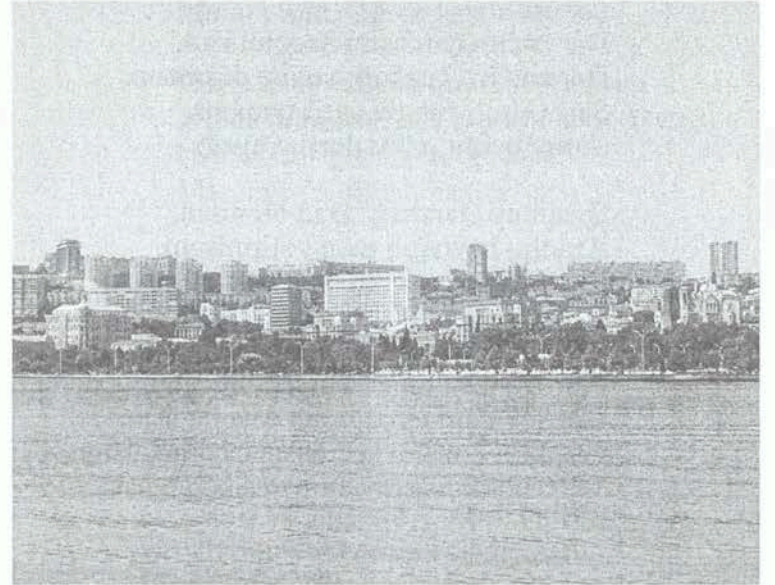
Çəltiklə, çayçılıq fəxr eylədi.
Pamidor, badımcan belə söylədi.
Bibəri kütümlə, ləvəng eylədi.
Gözəl süfrə açdı Azərbaycanım.

Qarabağ müğənni, şair ocağı,
Gəncədə, Göy-göl, Ceyran bulağı,
Kəlbəcər, Daşkəsən qızıl yatağı
Zakatala gülləri, Azərbaycanım.

Naxçıvanın yeraltı, gözəl suları,
Qubanın, Qusarın, meyvə bağları.
Abşeronun ağ şanı, qara şanı,
Şəkinin halvası, şirin ləhcəsi Azərbaycanım.

Vermərəm Qarabağı, Şuşa, Laçını,
Vermərəm Kəlbəcər, Ağdam, Ağdaşı,
Qubadlı, Zəngilan gözümün yaşı,
Yevlağın, Bərdənin qala qapısı,
Şirvanın düzləri Azərbaycanım.

Göyçayın narından şirə çəkərəm,
Cəbhədən gələnə, şərab verərəm.
Vətəndə qızların, toyun edərəm,
Fərruxam, igidəm Azərbaycanım.

VƏTƏN

Həyatın bom – boş, qapın bağlıdır vətən,
Ellər üz döndərib biri – birindən.
Qarabağ torpağı nalə çəkib ağlayır,
Bir tüstü qalxmayır ocaq başından.

Kim bilir nə bilir o vaxtdan bəri,
Qarabağdan keçdi kimin ayağı.
Düşmən asfalt çəkdi şuşa, Laçına,
Murov dağ ağladı, Kəlbəcər susdu.

Dur bacım, qardaşım haqqını istə,
Dur and iç Qarabağı vermə düşməne.
Sarı Günəş rəngin qat bayrağına,
Səsini qaldır, ellər dursun ayağa.

Qışqır ey Qarabağ, azad olmusan,
Azadlıq bayrağın mən gətirmişəm.
Hara getsən ay elim mən də səninlə,
Cəbrayıl, Tər – Təri biz alacağıq.

Fərruxam əz məni, bayrağımı qanımla doldur,
Baş qoyaram torpağımın daşının üstə.
Rəqiblər çoxalib keçməsin başımın üstən,
Vulkan kimi sıçrayaram düşmənin üstə.

VUR İGİD OĞLUM

Ey üzdə dost olan, bədəni düşmən,
Mənim bu çörəyim gözünü tutsun.
Udduğun bu hava, gəzdiyin torpaq,
Mənim igid oğlum başını vursun.

Ötüşsün qoy ayla, ötüşsün illər,
Açılsın qönçələr, görünsün güllər.
Şəhiddi fəhlələr, şəhid alimlər,
Mənim igid oğlum başını vursun.

Düşmən şərab içib qoy zəhərlənsin,
Ayağa durmasın heç zaman, heç vaxt.
Gözləri tor görsün ayağı topal,
Mənim igid oğlum başını vursun.

Azərbaycan üstə olmasın duman,
Bağında çiçəklər, güllər açılsın.
Düşmən sərhəddi keçən zamanda,
Mənim igid oğlum başını vursun.

Sülhün nəğməsini oxusun qızlar,
Muştuluğa gəlsin bizə qaranquş.
Vətən torpağı gül – çiçək olsun,
Mənim igid oğlum başını vursun.

HARAN AĞRIDI VƏTƏN

Ürəyim ağrıdı Göyçədən mənim,
Söz qoşdu Ələsgər, dağına – düzünə onun.
Sehrli dağları, düzləri qaldı,
Qoymaram düşməyə qala torpağım.

Göyçə sözü deyəndə dilim göynədi,
Dədə Şəmşir, Ələsgər belə söylədi.
Sən ey mənim şadlığım, sevincim vətən,
Qoymaram düşməyə qala torpağım.

İsidərəm qanımla torpağımı mən,
Üşüyən qəlbinə ürək verərəm.
Heç nə istəmirəm bu dünyadan mən,
Qoymaram düşməyə qala torpağım.

Ağrıtdı ürəyimi əsir oğullar,
Peşiman oldular bizim analar.
Gəlmədi kömək üçün çörək yeyənlər,
Qoymaram düşməyə qala torpağım.

Qarabağ vətənim, güllü yazımdı,
Sinədə çalınan telli sazımdı.
Cabbarın, Bülbülün xoş avazıdı,
Qoymaram düşməyə qala torpağım.

AZADLIQ BAYRAĞI

*Atatürkün məzarının kənarı 77 ölkənin
bayrağı ilə bəzədilib. Heydər babanın məzarı
Azərbaycanın xəritəsi ilə bəzədilib.*

Çırpdı Qaradəniz suyun sahilə,
Atatürk bayrağın qaldırdı göyə.
Bir quş iki qanad açdı havada,
Biri Azəritürk, biri Türkiyə.

Atatürk məzarın ziyarət edib,
And içib ruhuna dedilər belə.
Okeanın bu tayın verməyin düşməyə,
Biri Azəritürk, biri Türkiyə.

18 gün azadlıq aldı Məmmədəmin,
Saxlaya bilmədi onu əbədi.
Heydər düşüncəsi, Heydər qüvvəsi,
Biri Azəritürk, biri Türkiyə.

Heydər baba azadlıq veribdir bizə,
Atəşkəs yaratdı, şəhid olmasın.
Azəri torpağı qanla dolmasın,
Biri Azəritürk, biri Türkiyə.

İndi ziyarətgah, and yerimiz,
Heydər baba məzarıdır biliniz.
Otuz il işlədi, gecə və gündüz,
Azadlıq bayrağın veribdir dizə.
Biri Azəritürk, biri Türkiyə.

Mən Fərrux yazıram şer, hekayə,
Azad bir ölkənin övladiyam mən.
Heydər prospekti, Heydər məscidi,
Biri Azəritürk, biri Türkiyə.

QANDI BU GECƏ

Ömürdən xatirə qaldı bu gecə,
Keçən ömürdən iz qoydu necə.
Şuşanı görmüşəm yuxuda gecə,
Qarabağ dağında qandı bu gecə.

Dedim adın nədir, dedi vətəndir,
Vətən dedi, bəs sənin adın nədir,
dedi, Əsgərdir.
Vətən torpağının gərək əsgəri olsun,
Şuşada, Xankəndində təm – tərəq olsun.

Axıtdı göz yaşı qumru vətənçin,
Vətən yetişdirən oğullar üçün.
Südü halal etsin şəhid oğula,
Qarabağ dağında qandı bu gecə.

Bir üzüm ağladı , br üzüm güldü,
Göz yaşım ürəkdə qanlar ağladı.
Şuşasız, Laçınsız elim ağladı,
Qarabağ dağında qandı bu gecə.

Tala – tala olmuş bostanım yandı,
Ağdərə, Tər-Tərdə evlərim yandı.
Fərruxam, dərya qədər göz yaşım axdı,
Qarabağ dağında qandı bu gecə.

ANAMA

Ətrini aldım güldən – çiçəkdən ana,
Mən zər, sən zərgərsən ay ana.
Qəhrəman oğullar böyütdün ana,
Torpaq anam oldu ana, ay ana.
Məni şəhid köynəyinə bükərsən ana.

Hər bayram başına çələng hörərəm,
Şirin su tökərəm səhəngə ana.
Baldan şirin olan acı sözlərin,
Torpaq anam oldu ana, ay ana.
Məni şəhid köynəyinə bükərsən ana.

Tükənməz qiymətin, tükənməz sözün,
Doğrudan, doğru yol göstərə ana.
Ana bala üçün yanar həmişə ,
Torpaq anam oldu ana, ay ana.
Məni şəhid köynəyinə bükərsən ana.

Hörüyün tökülsün sənin ağ üzə,
Göydən ulduzlar tökülsün düzə.
Bir gün Fərrux dedi, qonaq gəl bizə,
Torpaq anam oldu ana, ay ana.
Məni şəhid köynəyinə bükərsən ana.

DİLİM MƏNİM

Vətənim həm sözü, görə gözumdür,
Otuz iki hərfdən ibarətdir o.
Qamçı ilə aldılar dilimi məndən,
İndi latın əlifbası oxuyuram mən.

Bir adın demişəm Allahım mənim,
İkinci Məhəmməd Allah göndərdi.
Üçüncü yer guya bəxş etdi mənə,
Dördüncü yaşamaq öyrətdi mənə.

Beşinci məsləhət verdi torpağa,
Altıncı söz alıb durdu ayağa.
Yeddinci göy qatının qurşağına bax,
Səkkiz yer üstündə bir bant bağladı.

On gecə sultanı sərxoş ay kimi,
On biri eylədi məşhur cahanda.
On iki peyğəmbər adını verdi,
On üçü nəş dedi, Günəş qarşısında əyibdir ayı.

Ağızdan çıxmamış sözləri duydum ,
Yenə Günəş kimi mən dağı vurdum.
Ac torpaq ağzını açdı üstümə,
Bər – bəzək, taxt – tac qurdum üstündə.

Dilim gözəlsən, nə qədər gözəl,
Tox kabab yesədə doymaz dilimdən.
Qəlbimin qatını çıxartma məndən,
Dilimdən, dinimdən dönmərəm ki,
mən Fərruxam.

XOCALIM MƏNİM

Xocalı kəndində dünyaya gəldim,
Adım Əlifdir, Əlifbadanam.
Azəri yurdumu sevirəm qəlbədən,
Baş qoyaram torpağıma mən.

Qarı düşmən torpağıma göz dikdi,
Boz dağın üstündən çəkdim lentə mən.
Təyyarə meydanı, qan – suyla doldu,
Əlifin başına yüz milyon qoydu.

Xarici muzdlular vurdu Əlifi,
Tanıya bilmədi onun cəsədin.
Xocalı kəndini viranə qoydu,
Qarabağ torpağı qanla yoğruldu.

Qarabağ qisasın qoymaram səndə,
Dedi bu sözləri yumdu gözlərin.
Qəhrəman Əlifin, çoxlu şəhidin,
Qanını qoymazsan Fərrux yerdə sən.

BİZƏ QALMADI

Xarici dövlətin, rəngi ağ-qara olsa da,
Bu dünyanın dövləti, gürzə, ilana bənzər.
Xoş gəldin sözünü, deyib doldu badələr,
Azərbaycan dövlətin, aldı xaricilər.

İngilis, fransız, amerikan
qardaş Türkiyə.
Aldı işıq selin, bizə qalmadı.

Köhnə binaları, söküb dağıtdı.
Yaşayır xarici, villada indi.
Dəryanı aldılar, heç biz bilmədik,
Fəhləlik etmək də, bizə qalmadı.

Hanı bu millətin igid oğlu
Yer altı nefti, suyu, qazı qalmadı.
Biz öz-özümüzü, niyə didirik,
Niyə demirik hanı Qarabağ.

Teleseriallar qatıb bizim başımızı,
Estrada gəldi meydana,
Muğamat deyənin yeri qalmadı.

Muğamatla yoğrulub bizim laylamız,
Hələ də nənnidə yellənirik biz.
Ayıl yuxudan Qarabağı al.
Balaca Fərruxun, qəlbinə ruh sal.

BİR İŞIQ VER GÖZLƏRİMƏ

*Fərrux bu şeri vətən uğrunda
gözlərini itirən oğullara ithaf edir.*

Çoxdur sözüm, kordur gözüm
Səbrim yoxdur, daha dözüm.
Qəflətən bir gələn, sözüm
Ey qaranlıq, çıxart məni işığa sən.

Eşitdim gözlər qaradır
Yanağı açılan güldür.
Görmədim üzün aynasın
Ey qaranlıq, çıxart məni işığa sən.

Görəydim günəşin çıxan yerini
Gecə ayın üzün, təmiz görəydim.
Səmada tala-tala sayrışan ulduz
Ey qaranlıq, çıxart məni işığa sən.

Allah dedim, iman dedim
Yalvardım mən ilahiyə.
Bir işıq ver gözlərimə
Ey qaranlıq, çıxart məni işığa sən.

Vətən uğrunda döyüşə qalxdım
Görən gözlə getdim, kor gözlə gəldim.
Yalvardım Allaha, qaytar gözümü
Ey qaranlıq, çıxart məni işığa sən.

MİLLİ QƏHRƏMAN KOROĞLUYA HƏSR EDİRƏM

Sevirəm, səni mən, güllü çəməndə
Ey Gülüzar, nə deyirsən...
Aldın əqlimi başdan, ahı ceyran nə deyirsən
Mən səni sevmişəm, bir yaz səhəri
Qəlbimin atəşi sən nə deyirsən.

Sən mənə dedin ki, gələrəm güllü çəmənə
Güllər günəşdən boynunu əydi nə deyirsən
Zanbaq qönçəsini, günorta бүkdü
Sən gəlmədin, şər qarışdı, nə deyirsən.

Ağlaya-ağlaya gözüm qamaşdı
Qəlbimin parçası, sən nə deyirsən.
Könlüm məhəbbətlə, yandı, alışdı,
Sevgili cananım sən nə deyirsən.

BİR AİLƏ VƏTƏN UĞRUNDA

Allahverdiyev Salman Riza oğlu 1901 – ci ildə Masallı rayonunun Qasımlı kəndində anadan olub. Salman o vaxtki oğru və quldurlarla, qaçaqçılarla çox mübarizə aparıb. Salman elin ağsaq-qalı idi. O elini, obasını sevər, kəndin xeyir və şərində yaxından iştirak edərdi. Salmanın ailəsi böyük olmasına baxmayaraq o hər işi yerində həll edərdi. Onun üç qızı Kübra, Xumnaz və Ətlas idi. Ətlas indi də yaşayır. O atasının qoçaqlığından və qardaşları haqqında çox ürək yanğısı ilə danışır. Dörd qardaş haqqında danışmaq hər kəsə nəsib olmur.

Salmanın böyük oğlu Qəzənfər 1937 – ci ildə 17 yaşında əsgəri xidmətə gedib. Xidməti borcunu qurtarar – qurtarmaz 1941 – ci ildə alman faşistləri vətənə qəflətən hücum etdilər. Qəzənfər və əmisi oğlu Yaşar oradan vətəni qorumağa getdilər. Onlar qırx gün Leningrad blokadasında qaldılar. Sonra vətən deyib hücum qalxdılar. Qəzənfər və Yaşar vuruşa – vuruşa Mozdok döyüşündə qələbə çaldılar. Bir neçə şəhər və kəndləri azad etdilər. Qəzənfərin məktubu Berlindən gəlirdi. Sonra məktubun arası kəsildi. Anası Fatma xala deyirdi, ola bilməz Ki, Qəzənfərə nəsə olsun. O çox zirək və qoçaqdır. Ana öz – özünə deyirdi, oğlumun ölümünə qatlaşa bilmərəm. Elə bil ana öz oğlu ilə danışdı. Ananın gözləri önündən Qəzənfər getmirdi. Fatma xalanın o biri övladları elə bil yaddan çıxmışdı. Ana gecə – gündüz Qəzənfər haqqında fikirləşirdi, ondan xəbər gözləyirdi. Fatma xala həyat yoldaşı Salmana dedi ki, a kişi oğlumuz Qəzənfər sağ – salamat gəlsin, qurban kəsib ehsan verərik. Bulaq

suyundan çay dəmləyərək. Ananın fikri çox uzaqlara getdi. Qəzənfərin uşaqlıq illərini yada saldı. Sonra eh deyib, ayağa durdu. Bu zaman poçtalyon yavaş – yavaş həyətə girdi. Fatma xala əlini gözünün üstünə qoyub dedi, a bala bir az yeyin gəl, nə olub? Poçtalyon məktubu uzatdı. Ana dedi, aç oxu. O, məktubu oxudu. Qəzənfər yazırdı, ana çoxlu faşist məhv etmişəm. Bu məktubu hospitaldan yazıram. Əmim oğlu Yaşar da mənimlədir. Ancaq mənim yaram ağırdır. Hər gecə deyirəm, ana gəl yarama məlhəm qoy. Neylək sağalaram, vətənə gələrəm, sənə gözəl gəlin gətirərəm ana. Ana sənə bir şer yazıram:

*Bir zaman ailənin böyük oğlu idim,
Gül qönçəsi üçün bir bülbül idim.
Fələyin rəhmi gəlmədi mənə,
Anamın göz yaşın axıtdı yenə.*

Ana mənə məktub yazma, qara daşlara yaz.

Oğlun Qəzənfər.

İndi müharibədən 60 il keçir. Yaşasaydı əmim Qəzənfərin 77 yaşı olardı. Fərrux deyir, nənəm Fatma əmim Qəzənfərin məktublarını sinəsi üstə saxlayardı. Salman kişinin və Fatma xalanın o biri oğulları Həsərət, Böyükağa və Şirindil idi. Həsərət biçinə gedəndə araba altında qalmışdı. Bu ailə çox əziyyət çəkibdir. Bir neçə aydan sonra Həsərət həyatı ilə vidalaşdı. Fatma xalanın dərdi birə – beş artdı. Bu ailə elə bil qum dəryasına qerq olmuşdu. Böyükağanın iki övladı var. Rauf kiçik oğul olsa da, ailənin əziyyəti onun üstündədir. Babası Salman kimi hər kəsin qeydinə qalır, neçə yetim – yesir saxlayır. Kəndin xeyir və şərində yaxından kömək edir.

Bir gün Fatma xala oğlu Şirindilə dedi, oğul daha mən qocalmışam, bu məktubu al Qəzənfəri axtar tap. Şirindil polis serjantıdır. Şirindil Qəzənfərin məktubunu və şəklini «Hünər» redaksiyasına göndərdi. Azərbaycan televiziyasından bir xəbər vermədilər. Sonra Şirindil 1980 – ci ildə Moskvaya yola düşdü. O, Padamski arxivində axtarış etdi. Bu hərbi poçtun bir tərəfi yanmışdı. Ancaq Şirindil deyirdi, mən qardaşımı tapacağam, anama söz vermişəm. Şirindil Moskvadan qayıdandan sonra Masallı Rayon Hərbi Komissarlığına (MRHK) getdi. Orada ona dedilər ki, Rzayev Qəzənfər Salman oğlu 1945 – ci ili naprel ayının 14 – də Berlin şəhərində hospitalda qəhrəmancasına həlak olub. Şirindil özü 30 ildir ki, sistemdə işləyirdi. 1988 – ci ildə mənfur qonşumuz olan ermənilər Qarabağın gözəli olan Şuşa şəhərinə hücum etdilər. 1993 – cü ildə Masallıdan 30 nəfər Qarabağın müdafiəsinə yola düşdülər. Şirindil də onların arasında idi. Elə bil müharibə bu ailənin bəxtinə yazılmışdı. Rzayev Şirindil Salman oğlu 1944 – cü ildə anadan olub. O, orta məktəbi qurtarandan sonra, 1962 – ci ildə hərbi xidmətə yola düşdü. Xidmət zamanı bir çox medallarla təltif olundu. 1967 – ci ilin dekabrında hərbi xidmətdən sağ – salamat qayıtdı. Şirindil özü Qarabağın müdafiəsinə yola düşdü. 30 gün orada xidmət edəndən sonra onu Laçına göndərdilər. 20 gündən sonra onu Şuşaya yola saldılar. 1992 – ci ildə Şuşada qızgın müharibə gedirdi. Sızsız – hesabsız itki verildi, bir neçə polis yaralandı. Ermənilər Şuşanı zəbt elədilər. Mən Daşaltı döyüşünü yaddan çıxara bilmərəm. Şuşanın icra başçısı səngərdə həlak oldu. Xocavənd, Xocalı, Şuşa, Laçın, Daşaltı 1992 – ci ildə ermənilər tərəfindən zəbt olundu. Ən ağır döyüş Xocalıda oldu. Xocalı soyqırımını baş verdi. Bu soyqırımını bütün Azərbaycanı və dünyanı lərzəyə gətirdi. Hər bir kəndə od vurulub yandırıldı. Xocalı şəhərini hamarladılar, heç bir adam oradan

salamat çıxma bilmədi. Heç alman faşistləri belə hərəkət etməmişdi. Şuşa və Laçın xidmətinə görə iki dəfə Daxili İşlər Nazirliyi (DİN) tərəfindən medal və bayrağa layiq görülmüşəm. Baxmayaraq 30 il sistemdə və Qarabağ müdafiəsində xidmət etmişəm, mənə verilən imtiyazlar ləğv olundu. Yenə mənə çağırırlar vətən uğrunda döyüşə gəderəm.

Şirindilin oğlu Rizayev Rafael 1974 – cü ildə anadan olub. Orta məktəbi qurtarandan sonra vətən uğrunda Qarabağ döyüşünə könüllü getdim. Azərbaycanın ilk əsgəri oldum. Mən sevinirəm ki, Azərbaycanın öz qoşunu var. Məni 1992 – ci ildə Naxçıvana qardaşım Pənah yola saldı. Həmin il atam Şirindil də müharibədə idi. 7 il Naxçıvanda xidmət edəndən sonra Beyləqana və Ağcabədiyə sonra isə Tər–Tərə apardılar. Orada ağır döyüşlər gedirdi. Alazan və topların səsindən qulaq tutulurdu. Dovşanlı kəndində mən ayağımdan yaralandım. Məni hospitala apardılar. Qardaşım Pənah Tər–Tərdəki hospitala gəlib mənə baş çəkirdi. Bizim ailənin ağırlığı qardaşım Pənahın üzərinə düşdü. O zaman atam da müharibədə idi. Beş il Qarabağ döyüşündə vuruşdum. Neçə muzdlu düşmən məhv etdim, neçə erməni öldürdüm. 1997 – ci ildə hərbi xidməti başa vurub evə qayıtdım.

*Çağırırlar xidmət edib Qarabağın torpağında,
Baş qoyaram vətən sənəin qucağında.*

İKİ QARDAŞ DÖYÜŞDƏ

İbrahimov Zahir Qiyas oğlu 1974 – cü ildə Bakı şəhərində ziyalı ailəsində anadan olmuşdur. Zahir at ilidən olduğuna görə anası Gülsüm xanım çox pərişan olurdu. Anaya sual verəndə niyə sevinmirsən, ana deyərdi, qorxuram Zahir müharibə görsün. Ananın böyük oğulları Mahir və Tahir deyərdi, ay ana Azərbaycanda müharibə nə gəzir? Ana deyirdi, axı Zahir at ilindəndir.

Zahir 1981 – ci ildə Bakının Nərimanov rayonundakı 36 – sayılı məktəbin 1 – ci sinfinə daxil olub, həmin məktəbi 1991 – ci ildə bitirib. Zahir dərslər əlaçısı olmaqla yanaşı məktəbin tədbirlərində fəal iştirak edirdi. O, müəllim və sinif yoldaşlarının hörmətini qazanmışdı. O, sənədlərini indiki İqtisad Universitetinə vermişdi. Sonra Zahir könüllü əsgəri xidmətə getdi. Ananı fikir götürdü. Axı o zaman 1988 – ci ildə ermənilər Azərbaycan torpağına hücum etmişdir. Zahir əsgər forması geyinib cəbhəyə yola düşdü. Anası Zahirə xeyir – dua verdi və dedi, düşməne Aman vermə, səni Allah qorusun, oğul. Gülsüm xanımın o biri oğulları Mahir və Tahir Rusiyada xidmət edirdilər. Bir neçə aydan sonra Gülsüm xanım oğlu Zahirə görmək üçün Qusara yola düşdü, ancaq onu görə bilmədi. Yoldaşları dedilər ki, Zahir top təlimindədir. Ana kor peşiman evə qayıtdı. Zahir gözəl top atmağı bacarırdı. 1992 – ci ildə Tər–Tər bölgəsində xidmət edirdi. Xidmət zamanı üç vertalyot vurmuşdu. Zahir serjant rütbəsi almışdı. Sonra həmənlə alayı Ağdərə istiqamətə göndərdilər. Orada güclü döyüş gedirdi. Sonra Zahir gilin alayını Dovşanlı kəndinə apardılar. Onlar bir gecədə düşməni susdurdular.

Zahir özü namaz qıladı, Allaha itaət edərdi. O Tərtərçayda dəstəməz alanda çayın suyu sel olub Zahir apardı. Yoldaşları onu xilas etdilər. Sonra bir axşam həməən dəstəni Ağdam istiqamətinə yola saldılar. Ağdam döyüşündə çox itki verildi. O biri qardaş Tahir Rusiya xidmətindən gəlmişdir. O, qardaşının cəbhədə olduğunu bildi. Tahir könüllü cəbhəyə – Ağdama yola

düşdü. Tahir və Zahir Ağdamda olarkən Fərrux dağında möhkəm vuruş gedirdi. Ancaq qardaşlar bir-birini görə bilmədilər.

Tahir və Zahir bir-birindən xəbərsiz idi. Zahir ayağından Tahir isə kürəyindən yaralandı. Qardaşların hər ikisini Ağdamdakı hospitala apardılar. Əlbəttə bu xəbəri Tahir və Zahirin valideynlərinə demək ağır idi. Bir gün axşam üstü anaya zəng gəldi. Ana evdə yox idi. Ona görə ki, onların bacısı oğlu dünyaya gəlmişdi. Dəstəyi atası götürdü. Oğulları hospitalda olan ata heç bilmirdi nə etsin, anaya necə xəbər versin. Ata anaya dedi, mən gedim uşaqlara baş çəkim. Gülsüm xanım nə isə hiss etdi. Hə, mən bilirəm, Ağdamda ağır döyüşlər gedir. Uşaqlara nəşə olub. Qiyas kişi səhəri gün cəbhəyə – Ağdama yola düşdü. Ancaq ata

oğullarını tapa bilədi. Orada çox şəhid oğullar var idi. Gülsüm xanım çox narahat idi. Anaya xəbər gəldi ki, Zahir Tər-Tərdə olan hospitala, Tahir isə Bakıda olan hospitala göndərilib. Ana Tahirə baş çəkmək istəsə də buna nail ola bilmədi. Tahirin vəziyyəti ağır idi. Gülsüm xanım üç gündən sonra Tahiri gördü. Dedi, ana ağlama biz şəhid olan oğulların qanını yerdə qoymayacağıq. Ana dedi, Tahir sənin bacım oğlu dünyaya gəlib. Mən onun adını Fərrux qoyuram ana axı, biz iki qardaş Fərrux dağıda döyüşdə yaralanmışıq. Qoy vətənə layiq oğul olsun. Zahir Azərbaycanın ilk əsgəri oldu. Beş il döyüşdə oldu. İndi Zahir Kərbəla və Həcc yoluna gedib, vətənim Azərbaycanı azad görmək istəyirəm duasını edir. Həməən oğlan Fərrux öz dayıları haqqında hekayə və şer yazır. Bu balaca Fərruxun bir kitabı da çıxıb. Kitabın adı «Çiçəklənən arzular» dır.

OLAN HADİSƏ

Aydın Bakı şəhərinin, N.Nərimanov rayonundakı, Ermənikənd deyilən yerində yaşayırdı.

Nənəm Fatimə həmin rayonun məktəblərinin birində ana dilindən dərs deyirdi.

Bu məktəbdə hamı, mehriban və bir-birinə hörmət edirdi. Bu məktəbdə dərs deyən müəllimlər, rus, tatar, azərbaycanlı, ləzgi, erməni canı deyib, can eşidirdilər. Bir gün ingilis dilindən dərs deyən erməni qızı Jenya müəllim kollektivinə dedi, gəlin fonda pul qoyaq. Atılmış uşaqlar üçün hamı razılaşdı. Hər kəs maaş alan kimi fonda pul köçürdü. Heç kəs Jenyanın hərəkətini başa düşmürdü. Bu erməni qızı Jenya çox özündən razı məktəbə gəlirdi. Dərs zamanı uşaqlarla ordan-burdan söhbət edərdi, dərsdən uşaqları yayındırırdı.

Bir gün sinif nümayəndəsi Əli dedi: müəllimə, axı, siz ingilis dilindən heç bir anlayış vermirsiz.

Jenya müəllim Əliyə qışqırdı: "Kəs səsini!"

Uşaqlar hamı bir səslə: biz mktəb direktoruna deyəcəyik.

Deyin-deyin, sözüne əlavə etdi. Sanki onun heç kəsdən qorxusu yox idi. Aydınım nənəsi Fatimə müəllimə deyərdi, mənim uşaqlarım məhəlləyə çıxan kimi, erməni uşaqları onları döyür və ağır söz deyərdir. Mən öz uşaqlarımı evdə saxlayırdım. Nənə dedi: Bir gün eşitdim ki, ermənilər Xankəndində bir azəri ailəsini evində yandırılar, bu hadisə 1968-ci ildə baş verib. Nənə bu söhbəti ürəyində gizli saxlayardı. Axı, o vaxt erməniyə söz deyərni, ara qarışdıran adlandırırıldı. Qonşu olan erməni qızı Sonya nənəsinin Qorbaçovla olan foto şəklini məhəllədə olan uşaqlara göstərirdi deyər. Baxın uşaqlar Rusiyanın prezidenti mənim nənəmlə şəkil çəkdirib. Əlavə edib deyərdi biz heç kəsdən qorxmayırıq. Aydın məhəllədə olan

sözləri nənəsinə dedi. Nənə bu sözü onun ağzında qoydu və dedi: sən heç kəslə işin olmasın. Bizim məhəllədə yaşayan Haykanuşun 7 oğlu var idi. Biz isə 2 qardaş idik. Bir dəfə bizim sözüümüz düz gəlmədi. Onlar bizi döyüb təhqirli sözlər dedilər. Uşaqların anası sahə müvəkkilini çağırırdı. Qırqoryan adlı birisi, gəldi və bizi günahkar bilib dedi: Uşaqlar bilirsiniz, bunlar Bakı şəhərini Livana və Beyruta döndərirlər. Əlavə edib dedi, sizin heç kəslə işiniz olmasın. Axı uşaqlar sizin məktəbdə müəllimlər fonda pul köçürürlər ki, ingilis dili müəlliməsi Jenya silah almaq üçün pul yığmış. Aydın bu sözləri nənəsi Fatiməyə dedi, nənə Fatimə məktəbdə müəllimlər qarşısında Jenya müəlliməyə dedi. Erməni qızı Jenya, Fatimə müəlliməyə bir şillə vurub dedi: Gic müsəlman, siz nə danışırırsınız, əlbəttə, həmin fondun pulunu Ermənistanla göndərirəm. Həmin günü iclas çağırıldı, Jenya işdən çıxarıldı. 1988-ci ildə qırğın başlandı. Ermənistandan kütləvi şəkildə Azərbaycanlılar qovuldu. 1990-cı ildə polis Qırqoryan demişkən, Bakı şəhərini Livan və Beyruta çevirdilər. Vətənimin igid oğulları top və tankların gülləsinə tuş gəldilər. Biri-birinin dalınca Şuşa, Laçın, Kəlbəcər, Ağdam, Tərtər, Cəbrayıl, Fizuli və başqa rayonlar ermənilər tərəfindən işğal edildi.

Ermənilər böyük Ermənistan yaratmaq üçün əllərindən gələni edirlər.

İKİ QARDAŞ

Əli əminin iki oğlu var idi. Böyük oğlu Musa çox zəhmətkeş idi. Əli əminin çoxlu mal-qarası, qoyun-quzusu var idi. Evin ağır işini Musa görərdi, atasını qoymazdı heyvanlara qulluq etsin. Özü hər gün qoyun-quzunu örüşə özü aparırdı. O, biri qardaş Murad isə, deyirdi mən balacayam, iş görə bilmirəm, üstəlik sözə də baxmırdı. Bu mal-qara ilə çox yaxşı dolanırdılar.

Həmən kənddə varlı Əli əmi idi. Bir gün Əli əmi xəstələndi. Musanın anası Durna xala dedi, bala, Murad, sən qardaşına kömək et. Murad tənbel-tənbel dedi, yaxşı. Musa dedi: Murad, sən qoyunları örüşə apar, mən isə xəstəxanaya atamızın yanına gedim. Səhər açıldı, Murad heyvan və qoyun-quzunu örüşə apardı. Axşam oldu, Murad gəlib çıxmadı. Musa onun dalınca getdi. Gördü ki, Murad dağın ətəyində qoyunları gətirir. Sən demə Murad yatıb qoyunlar otlaya-otlaya dağı aşıb, o tərəfə gediblər.

Səhər açıldı, Musa atasının yanına xəstəxanaya getdi. Əli əminin halı pisləşmişdi. Musa nə edəcəyini bilmirdi. Baş həkim dedi: oğlum, ölüm haqq işidir. Atanın vəziyyəti, yaxşı deyil. Həftə keçməmiş Əli əmi dünyasını dəyişdi.

Gün keçdi, il oldu. Durna xala Musa və Muradı evləndirdi. Atadan qalan mal-mülkü və inək, qoyunları yarı böldü. Musaya verilən pay artırdı. Musanın qoyunları əkiz doğurdu. Muradınkı isə yox. Bir gün Murad dedi, niyə sən qoyunların əkiz, məninki yalnız doğulur.

Musa dedi, gəl dəyişək, elə etdilər.

Murad verdiyi qoyun Musanın həyatında əkiz doğdu. Musa verən isə yox.

Bir səhər Durna xalanın sevincinə-sevinc qatıldı. Ana sevincək Musaya dedi: Oğlum sən oğlun olub. Muradın isə qızı oldu. Murad çox həyəcanlandı, bir neçə

gündən sonra başqa kəndə köçdü. Murad çox əziyyət çəkirdi. Bir gün xəbər gəldi ki, Murad xəstələnib, Musa qardaşının yanına getdi.

Artıq gec idi. Murad həyatla vidalaşmışdı. Musanı xəyal haralara apardı. Gözlərinə qaranlıq çökdü. Məlkələr Musanı dövrəyə alıb dedilər, sən nə qədər ona yaxşılıq elədin, ancaq o, sən paxıllığını çəkirdi.

Ağ paltarlı bir gözəl insan dedi: O var-dövləti mən sənə vermişəm, ona yox, mən öz bəndəmi tanıyıram.

Musa sanki yuxudan ayıldı. Muradın ailəsini öz evinə gətirib saxladı. Qardaş dost olsa, Mehribanlıq ondan da yaxşıdır.

VƏFALI İLAN

Nəbi kişinin və Xumar xalanın gözünün ağı-qarası bir oğlu var idi. Bu ailənin kiçik bir dostu bəzəkli bir ilan var idi. Xumar xala hər gün ala inəyi sağandan sonra bu qonaq ilana süd verirdi. İlan südü içəndən sonra gedib təzəklərin arasında yatırdı. Nəbi əmi, Xumar xala və oğlu Rəşid bu ilanı çox sevirdi. Bir gün Xumar xala evdə yox idi. Rəşid inəyi sağıb ilana süd verdi. Həmin gündən ilan Rəşid ilə möhkəm dost oldular.

Rəşid hara getsəydi ilan da onun belinə sarılıb gedərdi. Xumar xala günorta namazını qurtarandan sonra Nəbi əmiyə dedi, a kişi daha bizim oğlumuz böyük igiddir, biz də qocalmışıq, gərək Rəşidi evləndirək. Nəbi əmi Xumar xalaya dedi: Gərək Rəşidə elə qız alağ ki, özləri bir-birini sevib, mehriban ailə olub oğul, qız yiyəsi olsunlar. Xumar xala dedi: a kişi, kəndin o tayında, çayın axırında sakit ailədən olan bir qız var. Bəli, ata-ana seçən qızı Rəşidə aldılar. El adəti ilə, nişan taxıb toy etdilər.

Gəlin gələndən sonra hər şey dəyişdi. Rəşid dedi, ay qız Sona, bu ilan bizim ailənin üzvü və dostudur, sən də onunla mehriban ol.

Gəlin ağız-burun əyib öz narazılığını bildirdi yox dedi. İlan bu sözləri başa düşdü. Xumar xalanın bu işdən, xəbəri yox idi. Ancaq Xumar xala hər gün ilanı çağırırdı, ilan narazı halda südü içirdi.

Gəlin Sona hirsli-hirsli Xumar xalanı seyr edirdi. Bir gün ilanın xəstə olduğunu Xumar xala Nəbi və oğlu Rəşidə dedi, oğlum ilan xəstələnib.

Bu sözü demişdi ki, gəlin süd vedrəsini vurub, südü yerə dağıtdı. Bu halı görən ananın ürəyi tab gətirməyib yerə yıxıldı. Rəşid anasını, xəstəxanaya apardı. Nəbi kişi özü ala inəyi sağmağa getdi, bu zaman Sona gəlin vedrəni Nəbi kişidən alıb, özü inəyi sağdı. Nəbi əmi dedi: a qı-

zım, o ilana bir az süd ver. Gəlin yox deyib südü evə apardı.

Bu zaman Rəşid evə gəldi, bu halı görüb peşman oldu. İlan istədi ki, çıxıb getsin. Rəşid onu qoymadı. Gəlin istədi Rəşidə əl qaldırsın.

Bu zaman ilan atılıb gəlinin qollarına sarıldı, sanki yalvarırdı.

Bir neçə gün keçəndən sonra Rəşid dedi, ata, mən gedirəm anamı gətirməyə. Sona gəlin bunu eşitcək daldan Rəşidə zərbə vurdu. Rəşid huşunu itirdi. Sonra istədi ki, ilanı vursun, ilan qıvrılıb Sonanı sancdı. Sona gəlin həyatı ilə vidalaşdı. Sən demə ilan səhrada yox, evlərdə çox imiş. Bütün şübhələrə qarını bağlama, həqiqət kənarında qalar.

MEŞƏDƏ

Mən Bakıda yaşayır, yay tətlini kənddə keçirmək üçün nənəm gilə gedirəm.

Bir gün dostlarım ilə meşəyə gəzməyə getdim. Hava elə təmiz idi ki, günəş ağacların arasında gizli-gizli boyanırdı. Elə bil ki, kimdənsə, nədənsə, gizləniydi. Meşədə ağaclar sıra ilə düzülüşdü. Mən meşəni seyr etdim, yarpaqların xışıltısı, küləyin əsməsi ağacdələnin tiq-tiq səsi məni heyran etdi. Ağacdələn, budaqdan budağa tullanırdı. Sanki rəqs edirdi. Balaca dovşan bizi görüb, qorxudan kolların arasında gizləndi. Meşə kolunun meyvələri yetişmişdi, quşlar həmən meyvələri dimdikləyirdi. Qaratoyuq və başqa quşlar sanki gündüz meşənin sakinləri kimi aparırlar.

Mən çox düşünürdüm ağacdələn ağacda nə axtarır. Şər qarışanda mən dostlarımla evə qayıtdım. Babam evdə idi, nənəm ala inəyi sağırdı. Balaca buzov atılıb-düşürdü.

Babam dedi: Hə bala, meşə xoşuna gəldi? Bəli baba, ancaq ağacdələn hey ağacı tiqqıldadırdı. Nə axtarırdı bilmədim. Hə Oğlum, ağac dələn ağacların həkimidir. Mən sual etdim necə həkimdir?

Babam dedi: Oğlum, o, ağaclarkı zərərverici həşəratdan qoruyur, ağaclar sağlam ömür sürür. Mən indi başa düşdüm ki, babam meşəni niyə çox sevir, onun qayğısına qalır.

Biz insanlar hamımız təbiəti sevməliyik.

BİR QIŞ GÜNÜ

Əlinin dedikləri:

- Qış idi. Mən hər gün məktəbə gedəndə bir nənə ilə rastlaşırıdım. O, ala inəyini naxıra yola salırdı. Ancaq salam edib, uzaqlaşırıdım. Mən onu tanımırdım, o, da məni tanımırdı. Fəsilər ötdü, mənim çox sevdiyim ağ paltarlı qış gəldi. Məndə başqa uşaqlar kimi, qarlı qışı çox sevirəm. Sanki çöl, çəmən, kollar və ağaclar ağ paltara bürünmüşdü.

Mən uşaqlarla həyətdə qar topu oynayırdım. Birdən gördüm ki, həmin nənə yavaş-yavaş yolu keçmək istəyir, tez gedib onun əlindən tutub yolu keçirtdim və dedim: nənə mən sənin adını bilmirəm. Hara gedirsən? O, dedi: Mənim adım Məryəmdir bala.

Qoyunların dalınca gedirəm dedi. Əli dedi: nənə mən də sənənlə gedirəm. Yox bala, Əli hava çox soyuqdur. Mən dostlarımla Vüqar və Emili çağırıdım. Birlikdə Məryəm nənə ilə qoyunların dalınca getdik. Çox axtardıq, birdən Vüqar dedi, uşaqlar ora baxın, o qaraltı qoyunlardır. Onların bir hissəsi yatmış idi, ancaq ala qoyun qarı burnu ilə eşləyib yem axtarırdı.

Məryəm nənə qoyunları saydı və dedi: ay uşaqlar bənoş qoyun yoxdur. Biz hər yerə baxdıq, sanki çöl-çəmən ağ yorğana bürünmüşdü. Bir qaraltı da görə bilmədik. Artıq hava qaralmışdı. Emil dedi: uşaqlar mənə soyuqdur, ayaqlarım islanıb. Məryəm nənə bu sözləri eşitdi və dedi, bu saat oğlum, nənə tez yaylığını cırıb, Emilin ayaqlarına doladı və dedi: Əli oğlum, uşaqlara soyuqdur, gəlin evə gedəyin. Vüqar dedi: qoy bir az da axtaraq.

Məryəm nənə, yox ay bala, gəlin gedək.

Uşaqlar qoyunları evə gətirdilər. Ancaq Məryəm nənənin fikri bənoş qoyununun yanında qalmışdı. Birdən Əli dedi: uşaqlar baxın, bənoş qoyun ot tayasındadır.

Məryəm nənənin sevincinin həddi-hüdudu yox idi. Məryəm nənə dedi: uşaqlar gəlin bir az odun peçinin istisində qızının, çay için. Biz Məryəm nənəyə sağ ol deyib,

evimizə qayıtdıq. Fərrux deyir kimsəsiz və qocalara hörmət etmək bizim borcumuzdur.

ŞƏHƏR VƏ KƏND MƏDƏNİYƏTİ

Mən şəhərdə yaşayıram, kəndə nənəm gilə getmişdim.

Masallıdan, Lənkaran şəhərinə gedirdim. Mənim dayım orada, yaşayır. Mən rayon avtobusuna minib, yola düşdüm. Dayanacaqda bir qadın, avtobusa əl eyelədi, sürücü maşını saxladı. Yaşlı qadının əlində iki zənbil var idi. Avtobusda olan səmşişinlər qadına kömək eyeləyib ona, yer verdilər. Mən ikinci oturacaqda əyləşmişdim və dedim, nənə gəl eyeləş. Sağ ol oğlum, səni yüz yaşa. Sonra bir qoca kişi dedi: bala sən haralısan?

Mən dedim: azərbaycanlıyam, haralı sözünü mən bilmirəm. Kişi dedi: oğlum, afərin sənə. Bu sözdən sonra xəyalım məni Bakı şəhərinə apardı.

Bakı şəhərində 99 nömrəli qazeldə sahilə gedirdim. Avtobus o qədər basırıq idi ki, adam tərpenə bilmirdi. Pencəyimin düymələri qırıq-qırıq olmuşdu.

Bir qadının ayağını elə bastaladım ki, qadın qışqırdı. Dal tərəfdən bir oğlan dedi: ay xala, gəl eyeləş burada, guya qadına hörmət edir. Onun sumkasından telefonunu və balaca pul kisəsini oğurlayıb dedi: Xala rahat otur, qadın heç nə başa düşmədi. Sağ ol oğlum, deyib eyeləşdi.

Qadın avtobusdan düşəndə gördü ki, santası kəsilib. Telefon və pul kisəsini götürüblər.

Qadın kor-peşman evə getdi. Axı, qadın nə edə bilərdi ki, heç polis də rast gəlmədi.

O, günü mən heç vaxt yaddan çıxartmıram. Heç olmasa rayonda insanların bir-birinə hörməti var.

İthaf şerləri

BACIM GÜNELƏ

Ətirli çiçəkdir, güldü Günelim,
Hər yerə nur saçan gündü Günelim.
Günelim mərim, o tər çiçəyim mənim,
Günelim açan səhərim mənim.

Günelim dan ulduzudur,
Günelim mənim vuran ürəyim.
Sən azəri qızı bacım Günelim,
Günelim açan səhərim mənim.

Bu qızın gözünə, telinə bir bax,
Gümüşü kəməri, düyməsi zərdən.
Belə Allah qorusun səni düşməndən,
Günelim açan səhərim mənim.

İLK MÜƏLLİMƏM SƏADƏTƏ

Bizim məktəb cahanda böyük bir bağıdır,
Əlimə əlifba aldım bu bağıda.
Bu bağı nə gözəl nə füsunkardır,
Bu bağıın bağıbanı Səadət müəllimə,

Balaca körpələr ağı kəpənəkdir,
Sevinclə körpələr məktəbə gəlir.
Əl-ələ tuturlar çanta əlində,
Bu bağıın bağıbanı Səadət müəllimə.

Hər səhər canlanır bu bağı, bu bağıca,
Balaca fidanlar 36-saylı məktəbə gəlir.
Məktəb qucağında boy atdı onlar,
Bu bağıın bağıbanı Səadət müəllimə.

On il hər səhər bu yolla getdik,
Arzu ,muradımıza biz çatmaq üçün.
Ağıllı məsləhət verdi ana tək,
Bu bağıın bağıbanı Səadət müəllimə.

İlk zəngi son zəngə qatdı onuncu,
Balaca körpəni aldı çiyinə.
Ətrafa fırlanıb gül-çiçək səpdi,
Bu bağıın bağıbanı Səadət müəllimə.

Gecəni gündüzə qatdı şagirdlər,
İncilər düzdülər məktəb yoluna.
Birisə mühəndis, müəllim, həkim,
Bu bağıın bağıbanı Səadət müəllimə.

MUSA QOCAYEV

Musa Qocayev, uşaqlıq illərində özünü təmkinli aparırdı, fikri dəqiq olmağı sevirdi. O, hələ 5-ci sinifdə oxuyan zaman bir neçə şer yazmışdır. Dərs əlaçısı olan Musa, orta məktəbi əla qiymətlə başa vurub, Azərbaycan Dövlət Universitetinin, əyani hüquq fakültəsinə daxil olmuşdur. Bir neçə vəzifədə işləmişdir. Mussa Qocayev bir neçə romanın müəllifidir.

Mən Fərrux Rizayev 36-saylı məktəbin 6-v sinif şagirdiyəm. 4-cü sinifdən şer, hekayə yazıram. Arzum Musa Qocayevin yolunun davamçısı olmaqdır... Musa Qocayevə bir şer ithaf edirəm:

Ananın sevincdən qəlbi döyündü,
Axı dünyaya oğul gətirib.
Ata verdi peyğəmbər Adı,
Dedi Musadır oğlumun Adı.

Musa böyüyüb məktəbə getdi,
Aldığı qiymətlə sevindi ana.
Dedi fəxr edirəm oğlum səninlə,
Musa peyğəmbərin adıdır adın.

Musa şer yazdı, hekayə yazdı,
Musa böyüyüb səngərdə yazdı.
Yazdığı şeri cırmışdı Musa,
Sonra qalın-qalın romanlar yazdı.

Hüquq yollarında möhkəmləndi o,
Bir neçə cinayət axtarıb tapdı.
Adıyla, işiylə fəxr etdi Musa,
Vətənin layiqli oğludur Musa.

SEVDİYİM ŞAİR ZƏLİMXANA

Sevdiyim şairdir Zəlimxan mənim,
Yerdən göyə qədər sevirəm onu.
Ürəyim istəsə bir gün görərəm,
Yazdığım şerdən pay göndərəm.

Qəlbimdə, ruhumda onun sözü var,
Dedi ki kəlmədə dağı-düzü var.
Sevdiyi vətəndə onun izi var,
Vətənin şair oğlu Zəlimxanı var.

Sözlər deyir, sanki axan bulaqdır,
Göydən yerə çaxan şimşəkdir, oddur.
Şairdir, aşıqdir, sinədə sazdır,
Şerdə ağladır, gülər Zəlimxan.

O, vətəndən deyir, aydan, ulduzdan,
Kəndlidən, alimdən, qara fəhlədən.
Torpaqdan, ağacdən, güldən, çiçəkdən,
Sinədə sazından deyir Zəlimxan.

Bir sözə gör neçə mənə verir o,
Sazının simlərin dilləndirir o.
Xəyalın gəzdirir çölə, çəmənə,
Kədəri sevincə bölər Zəlimxan.

Hər adəm balası belə söz deməz,
Ürəklə güldürməz, ürəklə deməz.
Göydə təyyarəni tərif eyləməz,
Fərrux deyir, şahin tək havada
qanad çalar Zəlimxan.

SƏMƏD VURĞUNA

Bir yurdun ki, Səməd kimi oğlu var,
Keçdiyi dərəsi, uca dağı var.
Ləkəsiz, vicdanlı, igid oğlu var,
Səməd Vurğun, adın var olsun.

Ceyranlı çölləri tərif eylədin,
Cüyür balasını sevdin ürəkdən.
Bir yandan çayları, mavi Göy – Gölü,
Səməd Vurğun, adın var olsun.

Muğan çöllərinə işıq verdi Sarivan,
Muğan – muğan olsa, dedin Vurğun sən.
Muğan çöllərində tufan olmadı,
Səməd Vurğun, adın var olsun.

Şahid etdin günəşi, buludu Vurğun,
Göylərin altında həyat qurdun sən.
Yazıb – yaratmağı Vaqifə verdin,
Səməd Vurğun, adın var olsun.

Qacarla, Vaqifi, üz – üzə qoydun,
Qacar fars dilində yazsın dedin sən.
Vaqif, Nizami Füzuliylə fəxr etdi,
Səməd Vurğun, adın var olsun.

PROFESSOR ELMANA

Sənin ilk andın oldu Hippokrat,
Gözəl bir təbibsən, ay Elman dayım.
Acı həbləri şirin eylədin,
Ən ağır xəstəyə şəfa verdin sən.

Bir baxmaqla xəstəliyi təyin edirsən,
Əllərin sehirlər cərrah əlidir.
O şirin sözlərdən xəstə sağalır,
Ən ağır xəstəyə şəfa verdin sən.

Geydiyən ağ xalat ağ gün rəmzidir,
Xəstələr dilərlər səndən köməyi.
Sarıdığım yarada ürək döyünsün,
Ən ağır xəstəyə şəfa verdin sən.

Cərrah bıçağını aldın əlinə,
Allah sözünü gətirdin dilə.
Gözünü xəstədən çəkmədin, Elman,
Ən ağır xəstəyə şəfa verdin sən.

Yolların kənarın yüyürdüm gəldim,
Dərdimə dərmana mən sənə gəldim.
Qaşımın üstünə üç tikiş qoydun,
Fərruxam, bağılyam mən sənə Elman .

HƏKİM RƏHİM

Həkim Rəhim fanepdaskop tax sən,
Bir qulaq as, bax damarım bərk vurur.
Ürək döyür həyəcanı artırır,
Ağ xalat gey günün ağ olsun həkim.

O evdən ki, tezi – gecə köçsəm mən,
Bir həb ver ki, dərdimə dərman etsin.
Hər kəsin qəlbinə sevinc ruhu sal,
Ağ xalat gey günün ağ olsun həkim.

Gecə – gündüz qalın kitab oxudun,
Yüz insana gözəl ömür bəxş etdin.
Əqrəbə bal verib yedirdin şəkər,
Ağ xalat gey günün ağ olsun həkim.

Deyirlər ölmək üçün yaranıb insan,
Dərdim od tutub yanar çıraq tək.
Hər kəsin qəlbində arzu niyyət var,
Ağ xalat gey günün ağ olsun həkim.

Sənət sahibisən həkim Rəhim sən,
Bu dünya sənənin tək nəri udmasın.
Fərruxun duasın Allah eşitsin,
Ağ xalat gey günün ağ olsun həkim.

Bu ailə içibdir Hippokrat Andı,
Sənubər xanım uşaq həkimi.
İki övlad böyüdü, bəsləyib ana,
Biri hüquq yolu, birisi həkim.
Sevin Rəhim həkim, sən buna sevin.

GÜNƏŞ

Lalə açmazdan, nar gülü açdı,
Ananın evinə gur işiq saçdı.
Ata adın verdi, Günəş qızım,
Səhər tezdən durur bax dan ulduzum.

Günəş böyüyüb gözəl qız oldu,
Məhəbbət həvəsi doldu qəlbinə.
Bu yay tətilində nişanlandı qız,
Bu səhər Günəşin nişan toyudur.

Uca boy, qara göz, şirin dillidir,
Güləndə ləbləri açılan güldür.
Ürəyi nəğməli, tarlı, qavallı,
Bu səhər Günəşin nişan toyudur.

Ay elim, ay obam xeyir verin siz,
Bu gün Günəş xanım qonaqdır sizə.
Aşiq, bol – bol Günəşi tərif eylə sən,
Sabah gəlin köçür qonşu evinə.

Qoçəli, innabı tez – tez çalginən,
Fərrux qanad açıb toyda oynasın.
Atası, anası, əmi – dayısı,
Əmoğlu pənahı yallı oynasın.

XƏYALƏ

Oyan ey bülbül Xəyalə gəlir,
İşvəli, qəməzəli bir gəlin gəlir.
Nərgiz yasəmənə düzüb telinə,
Gözəl bir anaya bir gəlin gəlir.

Səhrada sən su yerinə dürrsən Xəyalə,
Açmamış bağçadan gülü dəriblər.
Sən salma siyah telləri üzə,
Gözəl bir anaya gəlin Xəyalə.

Fərruxam gəlmişəm sənə toyuna,
Qolumu salaram uca boyuna.
Heyvagülü deyib yallı gedərəm,
Bir Sona anaya gəlin Xəyalə.

ŞAIR BƏHMƏNƏ VƏ ƏDALƏTƏ

Televiziyanın İctimai kanalında böyük şair Bəhmənlə Ədalətin görüşü oldu. Şer, saz söhbəti zamanı Ədalətin sazı dilə gəldi. Mən Fərrux bu verilişi diqqətlə izlədim. Sazın və sözün seyrinə düşdüm, belə bir şer yazdım:

Şair Bəhmən şer dedi,
Sazı dilə gətirdi o.
Mizrab vurub hər telinə,
Layla çaldı Ədalət Göy – Gölə.

Quşlar göydə qanad saxlar,
Saz səsinə süzər yerə.
Layla çaldın mavi gölə,
Layla çaldı Ədalət Göy – Gölə.

Dağ başını duman aldı,
Günəş şəfəqlərin saldı.
Hündür, alçaq dərələrə,
Layla çaldı Ədalət Göy – Gölə.

HACI ZAHİR

Camalı gözəldir Hacı Zahirin,
Üzünün aynası imama bənzər.
Saçların siyahdır, boyun ucadır,
Dediyin kəlmələr Qurana bənzər.

İlahi veribdir bu elmi sənə,
Ana bətnindən gəlib dünyaya.
Zamanə elminə, zaman gətirdi,
Dediyin kəlmələr Qurana bənzər.

Kim deyirsə qoy desin din aləmində,
İsaya əbədi həyat vermədi.
Musa möcüzə verdi, əsanı ələ,
Dediyin kəlmələr Qurana bənzər.

Gülab tək ətirli sözlər deyirsən,
Hünər sahibisən Hacı dayım sən.
Məsləhət verirsən böyük – kiçiyə,
Dediyin kəlmələr Qurana bənzər.

Fərat, Nil, Dəcləni ayıran qollar,
Heç kəs bizi səndən ayıra bilməz.
Dediyin kəlmələr Qurana bənzər.
Getdiyin Kəbəni ziyarət etdin,

Lövhlər

GƏNCLİYİM MƏNİM

Dibçəkdən boylanır gəncliyim mənim,
Bülbül kimi budaqdan-budağa uçur gəncliyim.
Külək kimi sovrulan dəniz kimi ümmandır gəncliyim,
Dəmir kimi yanıb qızandır gəncliyim mənim.

Ətirli bağçanın bağbanıdır gəncliyim,
Kədəri qəldən qovandır gəncliyim.
Sönmüş şamlar yandırandır gəncliyim,
Dəmir kimi yanıb qızarandır gəncliyim mənim.

Kür oldu, Araz oldu, gəncliyim,
Qovuşdu Xəzərə doldu gəncliyim.
Ucaldı qartal tək qanad açdı gəncliyim,
Dəmir kimi yanıb qızandır gəncliyim.

Durna tək qatar bağlar gəncliyim,
Yerdən asimana uçar gəncliyim.
Dəyməyin qovuşsun aya, ulduza,
Dəmir kimi yanıb, qızandır gəncliyim.

Yazanı: Fərrux Pənah oğlu.

İRAN DÜYÜSÜ

Tehran tavuz kimi gör nə bəzəni,
Su torpaq arasına milçini salıb.
Çəltik əkibsən bir yandan biç sən,
Dövlət gətir sən Tehrana ay gözəl.

Suda çəltikçi qızlar sona kimidir,
Günəş tül pərdəsin yerə çəkibdir.
Geyinib bənövşə, sarı, qırmızı paltar,
Dövlət gətir sən Tehrana ay gözəl.

Dağların arası sarı çəltikdir,
Oğullar dağlara kalal çəkibdir.
Maşınla yox, əllə biçilir,
Dövlət gətir sən Tehrana ay gözəl.

Çəltik təmizlənilib ağ-appaq oldu,
Nənəm bu sabah bir aş dəmlədi.
Bu aşın ətrindən heç doymaq olmur,
Dövlət gətir sən Tehrana ay gözəl.

Çəltikdən bir naxış vurub torpağa,
Elə bil yam-yaşıl xalı salıbdır.
Fərrux seyr edibdir çəltik zəmisin,
Dövlət gətir sən, Tehrana ay gözəl.

GÖZƏL TƏBRİZ

Gün batanda qaldı Xorasan,
Məşəddə məscidi ziyarət etdim.
İki dağ arası tuneli keçdim,
Kəpəz şırıltısı ayıldı məni.

Şirin söhbət, xoş maraq,
Ucaldıqca ucalaq.
Bağçadan gül toplaram,
Təbrizə göndərərəm onda tikan olmasa.

Təbriz yolu haşiyə,
Girmə qalın meşəyə.
Kirpi dovşanla oynar,
Tülkü orda olmasa.

Dan yerin sökdü günəş,
Göydən nur tökdü Günəş.
Açıq səma görərəm,
Qara bulud olmasa.

Təbriz yolu qıvrımdı,
Cığırını tarımdı.
Təbrizdə oxuyaram,
Ermənilər olmasa.

ALLAHIM MƏNİM

Göydən nur tök düzə,
Quşlar gəlsin süzə-süzə.
Təbiəti gəzə-gəzə,
Allah nur tök, sən gəl düzə.

Bu varlığı Sən yaratdın,
Ruhu düzdə sən saxladın.
Çaylar daşdı, külək əsdi,
Allah nur tök sən gəl düzə.

Dəniz suyu aşdı-daşdı, dalğa yaratdı,
Fərqli dünyanı Allah yaratdı.
Canlı-cansız kainatı bəxş etdi bizə,
Allah nur tök sən gəl düzə.

Hər sözdən uca Allahım,
Möcüzə yaradan Allahım.
Günəşi Aydan ayırdın,
Allah nur tök sən gəl düzə.

NƏNƏM, BABAM QONAQDIR MƏNƏ

Babamın saçları ağardı birdən,
Elə bil uca dağ başımnda qardır.
Nənəm öz telindən bir yol ayırdı,
Heyf nənəm, babam tez qocalıbdir.

Babam Qiyas kişi dağ vüqarlıdır,
Nənəm Gülsündə muğam layladır.
Nağıllar deyərdi hər gecə mənə,
Heyf nənəm, babam tez qocalıbdir.

Babam dedi, Fərrux nəvəm bal dadır mənə,
Nənəm dedi,dəvədir, dövlətdir mənə.
Şirindir, şəkərdir, dayaqdır mənə,
Heyf nənəm, babam tez qocalıbdir.

İndi başa düşdüm, babam,
 nənəm qonaqdır mənə,
Əlində əsa gördüm babamın.
Cavanlıqdan əsər qalmayıb,
 qırışıb əli, üzü babamın,
Heyf nənəm, babam tez qocalıbdir.

QAR YAĞDI

Qarğa havada uçdu,
Qar yağışa qarışdı.
Bəzədi çöl-çəmənə,
Qar torpağa qarışdı.

Qış gəldi ana torpaq
Arata qoyuldu şum.
Səpildi, buğda dəni,
Qar torpağa qarışdı.

Hər dağ başın, qar aldı,
Qaynar bulaqlar dondu.
Köçəri quşlar gəldi
Qar torpağa qarışdı.

Qartal ov götürdü qar üstən,
Vüqarla dağa endi.
Vəhşi heyvan iz qoydu qar üstə
Qar torpağa qarışdı.

HƏCC, KƏRBƏLA, MƏŞHƏD

Gəzmişəm Həcc, Kərbəla, Məşhədi,
Gəzdiyim torpağın havasın uddum.
Şirin arzularım gerçəyə döndü,
Gəlmişəm mən sənin ziyarətinə.

Quş kimi qanadımı açmışam,
Demişəm dərdimə, ağrım əlac.
Bütün məscidlərdən səni baş bildim,
Gəlmişəm mən sənin ziyarətinə.

Arzum budur şeytana daş atıb Ərafata çıxım,
Yeddi dəfə fırlanıb Kəbə başına.
Ümidim arzuma, murada çatım,
Gəlmişəm mən sənin ziyarətinə.

Fərruxam ilahi söhbəti düşdü qəlbimə,
Dərdimə əlac edib dərmanım olsun.
Mədinəyə gedib ziyarət etdim,
Gəlmişəm mən sənin ziyarətinə.

DƏRDİ ÇƏKDİM A DÜNYA

Dağ başında cəllad kimi durublar,
Ürək vurur damarımı qırırlar.
Top – tüfənglə, alazanla vururlar,
Mən çəkməyim, kim çəksin dərdi a dünya.

Dünya məni məngənədə sıxırsan,
Heç bilmirəm sən haraya baxırsan.
İldırım tək göydən yerə çaxırsan,
Mən çəkməyim, kim çəksin dərdi a dünya.

Əlim yalın, düşmən çoxdur silahlı,
Göydən yerə yağış kimi yağır.
Düşmən görcək ürəyim də bulanır,
Mən çəkməyim, kim çəksin dərdi a dünya.

On dörd ildir əsirdədir torpağım,
Şuşa, Laçına heç dəyməyir ayağım.
Gecə – gündüz ağlar İsa bulağım,
Mən çəkməyim, kim çəksin dərdi a dünya.

Qəbir daşı nalə çəkir ağlayır,
Topxananın qarısını bağlayır.
Xarı bülbül Qarabağçün ağlayır,
Fərrux çəkməsin, Kim çəksin dərdi a dünya.

GÖZÜNDƏN AXDI

Dumandan pərdə çəkmə a dağlar,
Günəş işığı ilə həyat şən olur.
Kəhrəba üzünə çəkildi sarı,
Ay batdı qaranlıq gözündən axdı.

Düşmənin taxt – tacına ləl, gövhər düzdü,
Qarabağ torpağına qoşunlar saldı.
Xocalı, Kəlbəcər, Şuşanı aldı,
Ay batdı qaranlıq gözündən axdı.

Silahlar səsindən qulaq tutulur,
Cəbhəyə gedirlər nə qədər əsgər.
Köç etdi nəsillər, köç etdi ellər,
Ay batdı qaranlıq gözündən axdı.

Xocalı soyqırımını oldu vətəndə,
Hər kəndin mal – qara, evləri yandı.
Səfil at gör necə çapır dördnala,
Ay batdı qaranlıq gözündən axdı.

KÜNDƏM QURTARIR

Ey dünya, asdın məni qovğadan,
Gündə yüz suala cavab tapmıram.
Qocasan, cavansan anlamıram mən,
Sacımda qızanda kündəm qurtarır.

Açılmayıb mənim qolum – qanadım,
Vaxt gələr Qarabağda yanar çırağım.
Qarabağ deyibən çox harayladım,
Sacımda qızanda kündəm qurtarır.

Hər insan ömrünə bir qış gətirdin,
Qol çatmaz,ün yetməz dağlar aşdı.
Dolanbac baxışlar yollar aşdı,
Sacımda qızanda kündəm qurtarır.

Cözümü dumandan kölgə basıbdır,
Hər ağac budağından insan asıbdır.
Qarabağ dərdi məni ağladır,
Sacımda qızanda kündəm qurtarır.

Alnında nəqədər qırıq var sənin,
Olmadın dünyada mənasız heç vaxt.
Dərd gələndə əsirgəmədin havasını, suyunu,
Sacımda qızanda kündəm qurtarır.

Budağında dadlı meyvələr olsun,
Qapını açın işıq saçsın,yol olsun.
Səhər gələndə sevincindən güllər gətirsin,
Sacımda qızanda kündəm qurtarır.

HAMARLA SƏNDƏ

Çalağan yumurta qoydu vətəndə,
Onu bəslədik ipəkdə, salda.
Qartalın balasın tumarlamadıq,
Millətim gör necə qaldı hamarda.

Millət sözü dedim ürək ağrıda,
Şəhid oldu oğullarım, qızlarım.
Qəflət yuxusundan oyan ellərim,
Sərhəddi yazginən, torpaq hamarla.

Vətənim qəlbimdə şüşə kimidir,
Qoymaram qəlbimə kimsə əl vura.
Dənizdən, havadan, dağdan, dərədən,
Düşməni torpaqdan hamarlayaram.

İyirmi yanvar, bir qış gecəsi,
Çalağan sarı ilanla girdi şəhərə.
Tankın lüləsindən açdı güllələr,
Mənim millətimi bax hamarladı.

Fərrux bu sözləri yaz sən tarixə,
Gələcək nəsillər qoy bunu bilsin.
Hansı şəhərə, kəndə də getsən,
Çalağan görəndə boğ hamarla sən.

LAYLA

Açıldı səhərim ay bala sənsiz,
Qüssəli, qəmli könlüm olubdur sənsiz.
İki xumar gözü dikdim tavana ay bala,
Yolunu gözləyir bax anan sənin.

Düşmənlər görüb sevinər ay bala,
Rəhm et anana, qayıt ay bala.
Ananın ürəkdə tabı qalmayıb,
Zəmanə oldu bizə düşmən ay bala.
Balam lay – lay a lay – lay.

Aşiq cəfaya dözümlü ay bala,
Ağlamaqdan gözlərimə tor gəldi.
Düşmən çəkməzmi ayağın Qarabağdan,
Qalmaqda ananda taqət ay bala.
Balam lay – lay a lay – lay.

PEŞƏNDİR SƏNİN

Sən bizim torpağa basma ayağın,
Günəş də çevrilib oraya baxmaz.
Tısbağa, ilan kimi sürünmə yerdə,
Yaltaqlıq eyeləmək peşəndir səninin.

Nə xeyri var, beş – on il yaşadın sən,
Düşmən adını belə qazadın.
Azəri çörəyi haramdır sənə,
Yaltaqlıq eyeləmək peşəndir səninin.

Kəlbəcər qızılı məzarın olsun,
Ürəyin çəkilsin məlhəm olmasın.
O pis baxışlardan qanlar süzülür,
Yaltaqlıq eyeləmək peşəndir səninin.

Erməni milləti Fərrux tanımır,
Qanlı köynəyinə anan ağasın.
Gözlərin görməsin, dumanla dolsun,
Yaltaqlıq eyeləmək peşəndir səninin.

ÇEŞMƏNİ TAP SƏN

Gördüm Nizamini yuxuda gecə,
Göydən yağış yağdı, torpağa necə.
Həsrətlə yağış, opdu torpağa,
Qarıxdı çeşməyə qaldı yer altıda.

Oğul deyərəm ki, yer altın qazsın,
Göydən yağan yağışın, çeşməsin tapsın.

Yer üstü canlılar, vəhşi heyvanlar,
Bitkilər, ağaclar, qara torpaqlar.
Çıx ey günəş, açılısın hava,
Oğul deyərəm ki, yağan yağışın çeşməsin tapsın.

İstəyirəm yer üstə, ədalət olsun,
Yurda ana kimi, məhəbbət olsun.
Yağış yağsın çatdaqları bitişsin.

Oğul deyərəm ki, yer altın qazsın,
Göydən yağan yağışın, çeşməsin tapsın.

AĞ ÖRPƏK

Dağlar lalə açsın, ana qəlbində,
Gözəl sözlərə, möhtac olmusan.
Ağ saçlı Dədə Qorqud görəndə,
Anamın başında, ağ örpək olsun.

Xızın-xızın gülüşü, gözəl söhbəti
Şirin ləhcəlidir bizim analar.
Qasırga, tufana, sinə gərərlər,
Anamın başında, ağ örpək olsun.

Bayramlar etsinlər, çiçək yığsınlar,
Bir-birinə şer deyib, qoşma yazsınlar.
Mağarda qızların toyun etsinlər,
Anamın başında, ağ örpək olsun.

Ana oğul toyu, qız toyu görsün,
Mehriban qaynana olsun analar.
Nəvələr nənəyə çələng hörsünlər,
Anamın başında, ağ örpək olsun.

Bayramlar anasız olmasın heç vaxt,
Uşaqlar sevişsin ana görəndə.
Beynəlxalq analar bayram günündə,
Sevişsin nənələr, analar bu gün
Fərrux deyir bütün anaların
Başında ağ örpək olsun.

KİTABIN İÇİNDƏKİLƏR

VƏTƏN HAQQINDA

O axşam.....	7
Əsgərin şəkli yoxdur.....	8
Dəyməyin mamır, yosuna	9
Qalalar	10
Rəssam	11
Yaz gəldi	12
Torpaq ruzisi	13
Ver mənə dünya	14
İzi qalmadı	15
Bulaqda axtar	17
Böyük Xəzər	18
Düzü bilmədim.....	19
Diş həkimi	20
Qaçırt məni	21
Muğam	21
Viləş və Xanbulaq çay	22
Bayatı	23
Qızıl balıq	23
Uçun şahinlərim	24
Baş komandan	25
Heydər babanın oğluna nəsihəti.....	27
Ana Zərifə, gəlin Mehriban.....	28
Heydər babaya	29

Vətən	29
Azərbaycanım mənim	30
Vətən	32
Vur igid oğlum	33
Haran ağrısı vətən	34
Azadlıq bayrağı	35
Qandı bu gecə	36
Anama	37
Dilim mənim	38
Xocalım mənim	39
Bizə qalması	40
Bir işıq ver gözlərimə	41
Milli qəhrəman Koroğluya həsr edirəm	42
Bir ailə vətən uğrunda	43
İki qardaş döyüşdə	47
Olan hadisə	50
İki qardaş	52
Vəfalı ilan	54
Məşədə	56
Bir qış günü	57
Şəhər və kənd mədəniyyəti	58

İTHAF ŞERLƏRİ

Bacım Günelə	61
İlk müəlliməm Səadətə	62
Musa	64
Sevdiyim şair Zəlimxana	65
Səməd Vurğuna	66

Professor Elmana	67
Həkim Rəhim	68
Günəş	69
Xəyalə	70
Şair Bəhmənə və Ədalətə	71
Hacı Zahir	72

LÖVHƏLƏR

Gəncliyim mənim	75
İran düyüsü	77
Gözəl təbriz	78
Allahım mənim	80
Nənəm, babam qonaqdır mənə	82
Qar yağdı	83
Həcc, Kərbəla, Məşhəd	84
Dərdi çəkdim a dünya	85
Gözündən axdı	86
Kündəm qurtarır	87
Hamarla səndə	88
Layla	89
Peşəndir sən	90
Çəsməni tap sən	91
Ağ örpək	92

Fərrux Pənahoğlu
(*Fərrux Pənah oğlu Rzayev*)

HARAN AĞRIYIR VƏTƏN

Kompüter tərtibatı: Mehdi İsgəndərov
Dizayner: Zaur Qafarzadə

Çapa imzalanmışdır: 03.08.2006
Kağız formatı: 84x108 1/32
Həcmi: 3 ç.v.; Sifariş: 461; Sayı: 100

Kitab "ADİLOĞLU" nəşriyyatında
yığılmış və səhifələnmişdir.

Ünvan: Bakı şəh., Nizami küç., 96/12

Tel.: 498-68-25; faks: 498-08-14;

Web: www.adiloglu.az; E-mail: info@adiloglu.az

«TS» mətbəəsində hazır diapozitivlərdən istifadə
edilməklə ofset üsulu ilə çap olunmuşdur.

Ünvan: İ. Məmmədov küçəsi, 1059;

Tel.: 418-68-25

ADİLOĞLU

www.adiloglu.az